

CInMED

Institut za lijekove
i medicinska sredstva Crne Gore

**IZVJEŠTAJ O POTROŠNJI LJEKOVA
U CRNOJ GORI
2023. GODINA**

Na osnovu čl. 131 i 150 Zakona o lijekovima („Službeni list CG“, br. 080/20) i Pravilnika o obliku, sadržaju, periodu za koji se dostavlja i načinu dostavljanja izvještaja o prodaji lijekova („Službeni list CG“, br. 02/13), Institut za lijekove i medicinska sredstva je pripremio izvještaj o potrošnji lijekova u Crnoj Gori za 2023. godinu.

Za izradu izvještaja su korišćeni podaci o prometu registrovanih veledrogerija koje su obavljale promet lijekovima u Crnoj Gori u 2023. godini (14 privatnih i 1 državna), tj. njihovi izvještaji o prodaji lijekova u Crnoj Gori iz 2023.godine.

U bazi podataka Instituta za praćenje potrošnje, lijekovi su svrstani po klasifikaciji Svjetske zdravstvene organizacije (WHO) po ATC grupama i po internacionalnim nezaštićenim nazivima (INN).

Svi izvještaji o potrošnji lijekova koji su bili u prometu iskazani su brojem definisanih dnevnih doza na 1000 stanovnika na dan (DDD/1000/dan) i ukupnim iznosom u eurima (€), prema veleprodajnim cijenama.

Za preračun DDD-a, korišćena je metodologija WHO, a za proračun je korišćen broj stanovnika u Crnoj Gori iz 2023. godine, prema službenim podacima Zavoda za statistiku Crne Gore (MONSTAT). Za izračunavanje DDD/1000/dan po opštinama uzet je broj stanovnika po opštinama u 2023. godini, takođe prema službenim podacima Zavoda za statistiku Crne Gore (MONSTAT).

Prikazani su i odvojeni podaci o bolničkoj i vanbolničkoj potrošnji lijekova.

Dobijeni podaci o ukupnoj potrošnji lijekova u Crnoj Gori u 2023.godini ukazuju da je potrošnja iznosila **1.360,13 DDD/1000/dan**, finansijski **171.845.935,79 €**.

U finansijskom iznosu od **171.845.935,79 €** uračunata je ukupna potrošnja svih lijekova, uključujući i lijekove koji nemaju definisanu ATC klasifikaciju, homeopatski, herbalni lijekovi, čija ukupna potrošnja iznosi **393.188,90 €**.

Izveštaji o potrošnji za 2023. obuhvataju sledeće tabele:

Tabela 1: Ukupna potrošnja lijekova u 2023. godini prema DDD/1000/dan po glavnoj grupi ATC klasifikacije

Tabela 2: Ukupna potrošnja lijekova u 2023. godini u eurima po glavnoj grupi ATC klasifikacije

Tabela 3: Prvih 10 lijekova po potrošnji u DDD/1000/dan u 2023. godini

Tabela 4: Prvih 10 lijekova po potrošnji u eurima u 2023 godini

- Tabela 5:** Prvih 10 lijekova u 2023. godini po DDD/1000/dan, vanbolnička potrošnja
- Tabela 6:** Prvih 10 lijekova u 2023. godini po potrošnji u eurima, vanbolnička potrošnja
- Tabela 7:** Prvih 10 lijekova u 2023. godini po DDD/1000/dan, bolnička potrošnja
- Tabela 8:** Prvih 10 lijekova u 2023. godini po potrošnji u eurima, bolnička potrošnja
- Tabela 9:** Prvih 10 lijekova u 2023. godini za opštinu Podgorica po vrijednosti DDD/1000/dan
- Tabela 10:** Prvih 10 lijekova u 2023. godini za opštinu Podgorica po vrijednosti u eurima
- Tabela 11:** Prvih 10 lijekova u 2023. godini za opštinu Nikšić po vrijednosti DDD/1000/dan
- Tabela 12:** Prvih 10 lijekova u 2023. godini za opštinu Nikšić po vrijednosti u eurima
- Tabela 13:** Prvih 10 lijekova u 2023. godini za opštinu Bijelo Polje po vrijednosti DDD/1000/dan
- Tabela 14:** Prvih 10 lijekova u 2023. godini za opštinu Bijelo Polje po vrijednosti u eurima
- Tabela 15:** Prvih 10 lijekova u 2023. godini za opštinu Bar po vrijednosti DDD/1000/dan
- Tabela 16:** Prvih 10 lijekova u 2023. godini za opštinu Bar po vrijednosti u eurima
- Tabela 17:** Prvih 10 lijekova u 2023. godini za opštinu Berane po vrijednosti DDD/1000/dan
- Tabela 18:** Prvih 10 lijekova u 2023. godini za opštinu Berane po vrijednosti u eurima

Navedeni podaci pokazuju da je u ukupnoj potrošnji prema DDD/1000/dan, kao i prethodnih godina, najviše korišćena grupa lijekova za liječenje kardiovaskularnog sistema, čiji je udio potrošnje 33,99% od ukupne potrošnje svih lijekova. Slijede lijekovi za liječenje alimentarnog trakta i metabolizma sa 18,22% učešća, zatim lijekovi za liječenje bolesti krvi i krvotvornih organa sa 13,80%, lijekovi koj djeluju na nervni sistem sa 10,49 %, zatim lijekovi za bolesti mišićno-kostnog sistema sa 7,32%, lijekovi za liječenje bolesti respiratornog sistema sa 6,01% itd.

Kada govorimo o potrošnji u finansijskom smislu, najveću potrošnju su imali lijekovi iz grupe antineoplastika i imunomodulatora (62.737.796,95 EUR) sa učešćem od 36,51% u ukupnoj potrošnji, lijekovi za liječenje alimentarnog trakta i metabolizma (22.412.866,25 EUR) sa učešćem od 13,04%, zatim lijekovi za liječenje krvi i krvotvornih organa (17.372.700,79 EUR) sa učešćem od 10,11%, lijekovi za liječenje kardiovaskularnog sistema (14.185.049,55 EUR) sa 8,25% zatim lijekovi za liječenje respiratornog sistema (13.644.188,95 EUR) sa učešćem od 7,94%, itd.

Upoređujući podatke o potrošnji lijekova iz 2023. godine sa podacima iz prethodne, 2022. godine, zabilježen je porast potrošnje lijekova. Potrošnja lijekova u DDD/1000/dan je porasla za 5,37%, a finansijski je zabilježen porast od 18,13%.

Grupa lijekova koja je, izraženo u DDD/1000/dan, zabilježila najveći porast u potrošnji u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu su lijekovi za liječenje bolesti digestivnog sistema i metabolizma (22,16%), a u toj grupi lijekova najznačajniji porast su zabilježili *Vitamini (holekalciferol)* koji imaju terapeutsko i profilatičko djelovanje, zatim slijede lijekovi koji pripadaju ATC grupi *Ostali lijekovi* (20%), zatim lijekovi za liječenje bolesti kože i potkožnog tkiva (13,64%), antineoplastici i imunomodulatori (12,36%), lijekovi za liječenje respiratornog sistema (9,74%) itd. Značajno je napomenuti da je u 2023. godini zabilježen porast potrošnje lijekova u skoro svim grupama lijekova, osim za lijekove za liječenje bolesti krvi i krvotvornih organa i lijekova za liječenje senzornih organa.

Najznačajniji finansijski porast u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu su zabilježili lijekovi koji pripadaju grupi lijekova za liječenje respiratornog sistema za 67,64%. Značajan porast potrošnje ove grupe lijekova je najvećim dijelom rezultirano nabavkom dva lijeka za liječenje cistične fibroze (*ivakaftor, tezakaftor, eleksakaftor i ivakaftor*), čija je potrošnja u 2023. godini iznosila 4.671.781,10 eura. Osim ove grupe lijekova značajan porast su zabilježili i lijekovi za liječenje mišićno kostnog sistema (39,81%), gdje je najveći porast zabilježila podgrupa lijekova *ostali lijekovi za liječenje bolesti mišićno kostnog sistema*, konkretno lijek *risdiplam* (za liječenje spinalne mišićne distrofije), njegova potrošnja je porasla u 2023. godini u odnosu na 2022. godinu za nešto više od deset puta. Porast potrošnje je zabilježila i grupa lijekova za liječenje nervnog sistema (22,94%), zatim antineoplastici i imunomodulatori za 24,37%. Značajno je napomenuti da antineoplastici i imunomodulatori, većina njih, u ovoj grupi ne sadrže propisanu DDD od strane SZO, tako da se ova grupa lijekova može izraziti samo finansijski. Porast potrošnje su zabilježile i grupe lijekova za liječenje kože i potkožnog tkiva (18,68%), zatim lijekovi iz grupe *ostali lijekovi* (17,77%), lijekovi za liječenje genitourinarnog sistema i polni hormoni (13,18%), lijekovi koji djeluju na kardiovaskularni sistem (12,26%), lijekovi koji djeluju na bolesti digestivnog sistema i metabolizma (11,62%), antiinfektivni lijekovi za sistemsku primjenu (7,42%) itd. Grupa lijekova koja jedino bilježi smanjenje potrošnje finansijski u 2023. godini u odnosu na 2022. godini su lijekovi za liječenje krvi i krvotvornih organa (7,85%).

Tabela 1

Ukupna potrošnja lijekova u 2023. godini po vrijednosti DDD/1000/dan prikazana po glavnim anatomskim grupama ATC klasifikacije			
R.br.	ATC	Nazivi glavnih ATC grupa	DDD/1000/dan
1	C	Kardiovaskularni sistem (lijekovi koji djeluju na kardiovaskularni sistem)	462,37
2	A	Alimentarni trakt i metabolizam (lijekovi koji djeluju na bolesti digestivnog sistema i metabolizma)	247,76
3	B	Krv i krvotvorni organi (lijekovi za liječenje bolesti krvi i krvotvornih organa)	187,68
4	N	Nervni sistem (lijekovi koji djeluju na nervni sistem)	142,66
5	M	Mišićno-kostni sistem (lijekovi za bolesti mišićno-kostnog sistema)	99,58
6	R	Respiratorni sistem (lijekovi za liječenje bolesti respiratornog sistema)	81,79
7	H	Hormonski preparati za sistemsku primjenu, isključujući polne hormone i insuline	47,32
8	G	Genitourinarni sistem i polni hormoni (lijekovi za liječenje genitourinarnog sistema i polni hormoni)	44,33
9	J	Antiinfektivni lijekovi za sistemsku primjenu	31,92
10	L	Antineoplastici i imunomodulatori	10,73
11	P	Antiparazitni proizvodi, insekticidi i sredstva za zaštitu od insekata	2,15
12	S	Senzorni organi (lijekovi koji djeluju na oko i uho)	1,48
13	D	Koža i potkožno tkivo (lijekovi za liječenje bolesti kože i potkožnog tkiva)	0,25
14	V	Ostalo	0,12

Tabela 2

Ukupna potrošnja lijekova u EUR u 2023. godini prikazana po glavnim anatomskim grupama ATC klasifikacije			
R.br.	ATC	Nazivi glavnih ATC grupa	Iznos (EUR)
1	L	Antineoplastici i imunomodulatori	62.737.796,95
2	A	Alimentarni trakt i metabolizam (lijekovi koji djeluju na bolesti digestivnog sistema i metabolizma)	22.412.866,25
3	B	Krv i krvotvorni organi (lijekovi za liječenje bolesti krvi i krvotvornih organa)	17.372.700,79
4	C	Kardiovaskularni sistem (lijekovi koji djeluju na kardiovaskularni sistem)	14.185.049,55

5	R	Respiratorni sistem (lijekovi za liječenje bolesti respiratornog sistema)	13.644.188,95
6	N	Nervni sistem (lijekovi koji djeluju na nervni sistem)	10.985.971,15
7	J	Antiinfektivni lijekovi za sistemsku primjenu	10.333.589,00
8	M	Mišićno-kostni sistem (lijekovi za bolesti mišićno-kostnog sistema)	7.478.719,69
9	G	Genitourinarni sistem i polni hormoni (lijekovi za liječenje genitourinarnog sistema i polni hormoni)	3.813.233,63
10	H	Hormonski preparati za sistemsku primjenu, isključujući polne hormone i insuline	2.660.055,75
11	D	Koža i potkožno tkivo (lijekovi za liječenje bolesti kože i potkožnog tkiva)	2.089.161,00
12	S	Senzorni organi (lijekovi koji djeluju na oko i uho)	1.967.369,89
13	V	Ostalo	1.417.574,33
14	P	Antiparazitni proizvodi, insekticidi i sredstva za zaštitu od insekata	354.469,98

Tabela 3

10 najkorišćenijih lijekova u 2023. godini po vrijednosti DDD/1000/dan			
R.br.	ATC	INN	DDD/1000/dan
1	B01AC06	acetilsalicilna kiselina	81,47
2	A02BC02	pantoprazol	52,11
3	A11CC05	holekalciferol	50,76
4	C09AA05	ramipril	49,73
5	M01AB05	diklofenak	41,24
6	C10AA05	atorvastatin	35,01
7	C08CA01	amlodipin	29,45
8	A10BA02	metformin	27,25
9	C07AB07	bisoprolol	25,75
10	C09BA04	perindopril, indapamid	23,76

Tabela 4

10 najkorišćenijih lijekova u 2023. godini po iznosu u EUR			
R.br.	ATC	INN	Iznos (EUR)
1	L01XC18	pembrolizumab	10.881.446,12
2	L01XY02	pertuzumab, trastuzumab	4.089.000,26
3	A10BX09	dapagliflozin	2.889.526,65
4	R07AX32	ivakaftor, tezakaftor, eleksakaftor	2.847.562,20
5	L04AA36	okrelizumab	2.776.007,60
6	L01XC28	durvalumab	2.425.888,95
7	B01AF02	apiksaban	2.175.211,05
8	A02BC02	pantoprazol	2.029.047,86
9	B01AF01	rivaroksaban	1.928.117,80
10	L02BB05	apalutamid	1.832.118,75

Tabela 5

10 najkorišćenijih lijekova u 2023. godini po vrijednosti DDD/1000/dan - VANBOLNIČKA POTROŠNJA			
R.br.	ATC	INN	DDD/1000/dan
1	B01AC06	acetilsalicilna kiselina	81,47
2	A11CC05	holekalciferol	50,76
3	A02BC02	pantoprazol	50,49
4	C09AA05	ramipril	49,57
5	M01AB05	diklofenak	40,86
6	C10AA05	atorvastatin	34,82
7	C08CA01	amlodipin	29,41
8	A10BA02	metformin	27,21
9	C07AB07	bisoprolol	25,63
10	C09BA04	perindopril, indapamid	23,76

Tabela 6

10 najkorišćenijih lijekova u 2023. godini po iznosu u EUR - VANBOLNIČKA POTROŠNJA			
R.br.	ATC	INN	Iznos (EUR)
1	A10BX09	dapagliflozin	2.879.305,60
2	R07AX32	ivakaftor, tezakaftor, eleksakaftor	2.847.562,20
3	B01AF02	apiksaban	2.171.940,25
4	B01AF01	rivaroksaban	1.917.829,21
5	L02BB05	apalutamid	1.832.118,75
6	L01XE27	ibrutinib	1.828.911,72
7	R07AX02	ivakaftor	1.824.218,90

8	M01AE01	ibuprofen	1.782.811,12
9	A02BC02	pantoprazol	1.630.712,04
10	L04AX04	lenalidomid	1.576.360,33

Tabela 7

10 najkorišćenijih lijekova u 2023. godini po vrijednosti DDD/1000/dan - BOLNIČKA POTROŠNJA			
R.br.	ATC	INN	DDD/1000/dan
1	B01AB05	enoksaparin natrijum	1,91
2	A02BC02	pantoprazol	1,62
3	M05BX04	denosumab	1,52
4	H02AB04	metilprednizolon	1,11
5	H02AB02	deksametazon	1,05
6	B01AB05	enoksaparin	0,79
7	G03DA04	progesteron	0,77
8	J01DD04	ceftriakson	0,65
9	N05BA01	diazepam	0,55
10	L02AE04	triptorelin	0,52

Tabela 8

10 najkorišćenijih lijekova u 2023. godini po iznosu u EUR - BOLNIČKA POTROŠNJA			
R.br.	ATC	INN	Iznos (EUR)
1	L01XC18	pembrolizumab	10.876.516,12
2	L01XY02	pertuzumab, trastuzumab	4.089.000,26
3	L04AA36	okrelizumab	2.776.007,60
4	L01XC28	durvalumab	2.425.888,95
5	L01XC07	bevacizumab	1.611.428,10
6	L01FC01	daratumumab	1.402.808,12
7	L04AA33	vedolizumab	1.252.475,09
8	L01XC32	atezolizumab	1.201.010,70
9	J06BA02	imunoglobulin, normalni humani, za intravensku primjenu	1.099.825,98
10	L04AA43	ravulizumab	1.044.416,16

Tabela 9

10 najkorišćenijih lijekova u 2023. godini u opštini Podgorica po vrijednosti DDD/1000/dan			
R.br.	ATC	INN	DDD/1000/dan
1	B01AC06	acetilsalicilna kiselina	90,85
2	A11CC05	holekalciferol	66,63

3	A02BC02	pantoprazol	60,54
4	C09AA05	ramipril	45,25
5	C10AA05	atorvastatin	37,47
6	M01AB05	diklofenak	37,07
7	H03AA01	levotiroksin natrijum	28,48
8	C09BA04	perindopril, indapamid	26,76
9	C08CA01	amlodipin	26,72
10	M01AE01	ibuprofen	25,48

Tabela 10

10 najkorišćenijih lijekova u 2023. godini u opštini Podgorica po iznosu u EUR			
R.br.	ATC	INN	Iznos (EUR)
1	L01XC18	pembrolizumab	4.138.152,68
2	L01XY02	pertuzumab, trastuzumab	4.089.000,26
3	L04AA36	okrelizumab	2.776.007,60
4	L01XC07	bevacizumab	1.622.472,14
5	L01FC01	daratumumab	1.402.808,12
6	L04AA33	vedolizumab	1.285.706,53
7	R07AX32	ivakaftor, tezakaftor, eleksakaftor	1.050.652,26
8	L04AA43	ravulizumab	1.044.416,16
9	A16AB12	elosulfaza alfa	966.029,18
10	J06BA02	imunoglobulin, normalni humani, za intravensku primjenu	924.078,06

Tabela 11

10 najkorišćenijih lijekova u 2023. godini u opštini Nikšić po vrijednosti DDD/1000/dan			
R.br.	ATC	INN	DDD/1000/dan
1	B01AC06	acetilsalicilna kiselina	86,98
2	A11CC05	holekalciferol	77,34
3	C09AA05	ramipril	56,44
4	A02BC02	pantoprazol	55,48
5	M01AB05	diklofenak	45,29
6	C10AA05	atorvastatin	35,53
7	A02BA03	famotidin	32,06
8	C08CA01	amlodipin	31,72
9	C07AB07	bisoprolol	28,10
10	C10AA07	rosuvastatin	25,09

Tabela 12

10 najkorišćenijih lijekova u 2023. godini u opštini Nikšić po iznosu u EUR			
R.br.	ATC	INN	Iznos (EUR)
1	L01XC18	pembrolizumab	6.743.293,44
2	L01XC28	durvalumab	2.226.913,80
3	L01XC32	atezolizumab	1.004.123,70
4	B06AC02	ikatifant	505.755,90
5	M09AX10	risdiplam	500.457,75
6	L04AX04	lenalidomid	355.352,95
7	B01AF02	apiksaban	260.094,40
8	A02BC02	pantoprazol	241.652,79
9	R03AK07	formoterol, budesonid	240.313,67
10	A10BX09	dapagliflozin	232.301,60

Tabela 13

10 najkorišćenijih lijekova u 2023. godini u opštini Bijelo Polje po vrijednosti DDD/1000/dan			
R.br.	ATC	INN	DDD/1000/dan
1	B01AC06	acetilsalicilna kiselina	76,35
2	M01AB05	diklofenak	48,24
3	A02BC02	pantoprazol	47,17
4	C09BA09	fosinopril, hidrohloriazid	45,27
5	C08CA01	amlodipin	43,39
6	C09AA05	ramipril	37,80
7	C09AA09	fosinopril	37,25
8	R05DB13	butamirat	30,24
9	A02BA03	famotidin	29,89
10	A10BA02	metformin	29,18

Tabela 14

10 najkorišćenijih lijekova u 2023. godini u opštini Bijelo Polje po iznosu u EUR			
R.br.	ATC	INN	Iznos (EUR)
1	R07AX32	ivakaftor, tezakaftor, eleksakaftor	294.575,40
2	A10BK03	empagliflozin	188.977,77
3	R07AX02	ivakaftor	188.712,30
4	B02BX06	emicizumab	182.698,88
5	M09AX10	risdiplam	180.164,79
6	A10BX09	dapagliflozin	167.944,80
7	B01AF01	rivaroksaban	159.219,35
8	L01XE27	ibrutinib	150.262,70

9	B01AE07	dabigatraneteksilat	118.855,03
10	A10AE06	insulin degludek	118.471,04

Tabela 15

10 najkorišćenijih lijekova u 2023. godini u opštini Bar po vrijednosti DDD/1000/dan			
R.br.	ATC	INN	DDD/1000/dan
1	B01AC06	acetilsalicilna kiselina	79,74
2	C09AA05	ramipril	52,12
3	A02BC02	pantoprazol	45,59
4	M01AB05	diklofenak	43,18
5	A11CC05	holekalciferol	41,77
6	C10AA07	rosuvastatin	34,66
7	A10BA02	metformin	32,70
8	H03AA01	levotiroksin natrijum	29,69
9	C10AA05	atorvastatin	28,79
10	C07AB07	bisoprolol	27,81

Tabela 16

10 najkorišćenijih lijekova u 2023. godini u opštini Bar po iznosu u EUR			
R.br.	ATC	INN	Iznos (EUR)
1	M09AX10	risdiplam	420.384,51
2	A10BX09	dapagliflozin	201.555,80
3	A10BX07	liraglutid	194.820,03
3	A10AE06	insulin degludek	163.448,01
4	B01AF02	apiksaban	151.129,90
5	A10AE56	insulin degludek, liraglutid	142.089,63
6	L01EF02	ribociklib	131.545,74
7	A02BC02	pantoprazol	130.507,36
8	B01AF01	rivaroksaban	127.997,87
9	M01AE01	ibuprofen	120.398,59
10	L04AX04	lenalidomid	114.498,51

Tabela 17

10 najkorišćenijih lijekova u 2023. godini u opštini Berane po vrijednosti DDD/1000/dan			
R.br.	ATC	INN	DDD/1000/dan
1	B01AC06	acetilsalicilna kiselina	96,58
2	A11CC05	holekalciferol	81,17
3	C10AA05	atorvastatin	75,53

4	C09AA05	ramipril	70,89
5	A02BC02	pantoprazol	68,01
6	M01AB05	diklofenak	62,11
7	C08CA01	amlodipin	44,04
8	C10AA07	rosuvastatin	43,94
9	C07AB07	bisoprolol	41,11
10	C03BA11	indapamid	35,60

Tabela 18

10 najkorišćenijih lijekova u 2023. godini u opštini Berane po iznosu u EUR			
R.br.	ATC	INN	Iznos (EUR)
1	R07AX32	ivakaftor, tezakaftor, eleksakaftor	500.778,18
2	R07AX02	ivakaftor	320.810,91
3	A10BX09	dapagliflozin	268.089,05
4	B01AF01	rivaroksaban	117.728,61
5	B01AF02	apiksaban	100.516,90
6	C09DX04	valsartan, sakubitril	97.920,11
7	L01EB04	osimertinib	89.855,04
8	B01AE07	dabigatraneteksilat	88.086,79
9	L01EF02	ribociklib	85.790,70
10	A02BC02	pantoprazol	85.193,07